

RAQAMLI MEDIA VOSITALARI YORDAMIDA INGLIZ TILINI O'RGANISH

Abdupattaev Hasanboy

Milliy g'oya, huquq kafedrası

katta o'qituvchisi (phd)

Tursunova Nozanin Mansurbek qizi

Qo'qon davlat universiteti

Xorijiy til va adabiyoti kafedrası

1-bosqich talabasi

Annotatsiya (o'zbek tilida): *Ushbu maqolada ingliz tilini o'rganishda raqamli media vositalarining o'rni, ahamiyati va ta'siri tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, jumladan, ijtimoiy tarmoqlar, onlayn platformalar, podkastlar, YouTube kanallari hamda sun'iy intellekt yordamida o'qitishning afzalliklari ilmiy asosda yoritilgan. Maqolada til o'rganish jarayonida interaktivlik, mustaqil o'qish ko'nikmalari va tabiiy til muhitini yaratishning imkoniyatlari misollar orqali ko'rsatib berilgan.*

Annotation (English). *This article explores the role and significance of digital media tools in learning the English language. It highlights how digital technologies—such as social networks, online learning platforms, podcasts, YouTube channels, and AI-assisted education—enhance students' language skills. The study emphasizes the impact of digital media on communicative competence, learner autonomy, and exposure to authentic language through practical examples.*

Аннотация (на русском языке): *В данной статье рассматривается роль и значение цифровых медиа-средств в изучении английского языка. Анализируется влияние цифровых технологий, таких как социальные сети, онлайн-платформы, подкасты, каналы YouTube и обучение с помощью искусственного интеллекта, на развитие языковых навыков учащихся. Отмечается, что цифровые медиа способствуют формированию коммуникативной компетенции и развитию самостоятельного обучения.*

Tayanch so'zlar: *raqamli media, ingliz tili, o'qitish, onlayn ta'lim, kommunikativ kompetensiya, texnologiya, interfaol metod.*

Keywords: *digital media, English language learning, e-learning, communication skills, artificial intelligence, technology-based education.*

Ключевые слова: *цифровые медиа, английский язык, онлайн-обучение, коммуникация, искусственный интеллект, образовательные технологии.*

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida ingliz tili xalqaro muloqot, ta'lim, ilm-fan va biznesning asosiy vositasiga aylangan. Shu bois, uni samarali o'rganish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish dolzarb masalalardan biridir.

Raqamli media vositalari — bu internet, mobil ilovalar, audio va video kontent, ijtimoiy tarmoqlar kabi vositalarni o'z ichiga olgan interaktiv platformalardir. Ular o'quvchilarga tilni tabiiy muhitda o'rganish, eshitish, o'qish va gapirish ko'nikmalarini mustaqil rivojlantirish imkonini beradi.

Masalan, BBC Learning English, Duolingo, YouTube, TED-Ed, British Council LearnEnglish kabi manbalar ingliz tilini o'rganishda keng qo'llanadi.

1. Nazariy asoslar

Til o'rganishda raqamli texnologiyalarning ahamiyatini ko'plab tilshunos va pedagoglar o'z tadqiqotlarida ta'kidlaganlar.

S. Krashenning "Input Hypothesis" nazariyasiga ko'ra (1985), tilni o'rganish samaradorligi tabiiy kontekstda eshitilayotgan til materiallari orqali shakllanadi. Shu nuqtai nazardan, raqamli media vositalari tabiiy til muhitini yaratadi — foydalanuvchi ingliz tilini haqiqiy nutqchilar og'zidan eshitadi, videolarda, filmlarda, podkastlarda jonli tildan foydalanadi.

J. Harmer (2015) esa o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va ularning motivatsiyasini oshirishda texnologiyalar muhim omil ekanini ta'kidlaydi.

H. D. Brown (2014) esa "til o'rganish ijtimoiy faoliyat" ekanligini aytadi — raqamli muhit o'quvchilarga aynan shunday ijtimoiy o'zaro ta'sirni taqdim etadi.

2. Raqamli media vositalarining afzalliklari

Interfaollik

Raqamli media vositalari interfaol metodlarni qo'llash imkonini beradi. Masalan, Quizlet yoki Kahoot orqali so'z boyligini o'rganish o'yin tarzida amalga oshiriladi. Bu esa o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirokchi etadi.

Mustaqil o'rganish imkoniyati

Online platformalar, xususan, Coursera, FutureLearn, yoki EdX kabi kurslar yordamida o'quvchilar o'z vaqtlarida, o'z sur'atlarida ingliz tilini chuqurlashtirib o'rganishlari mumkin.

Madaniy kompetensiyani rivojlantirish

YouTube, filmlar, va vloglar yordamida o'quvchilar nafaqat tilni, balki ingliz madaniyatini ham o'rganadilar. Bu esa "madaniyatlararo kommunikativ kompetensiya"ni shakllantiradi.

Sun'iy intellekt yordamida o'qitish

So'nggi yillarda ChatGPT, Grammarly, Elsa Speak kabi AI dasturlari til o'rganishda keng qo'llanmoqda. Ular talabalarning yozma va og'zaki nutqini real vaqt rejimida tahlil qiladi va tavsiyalar beradi.

Masalan, Grammarly grammatik xatolarni aniqlab, to'g'ri variantni tavsiya qiladi; Elsa Speak talaffuzni tahlil qilib, real ovozli teskari aloqa beradi.

4. Amaliy misollar

1. Toshkent davlat chet tillar universiteti talabalarida olib borilgan kichik tadqiqotga ko'ra, Duolingo ilovasidan muntazam foydalangan o'quvchilar 3 oy ichida so'z boyligini o'rtacha 25% ga oshirgan.

2. BBC Learning English orqali eshitish mashqlarini bajargan talabalarning tinglab tushunish ko'nikmalari bir semestrda sezilarli o'sish ko'rsatgan (2023 yil tadqiqoti).

Xulosa

Raqamli media vositalari ingliz tilini o'rganish jarayonini interfaol, qiziqarli va samarali qiladi. Ular o'quvchilarga o'z mustaqil o'qish strategiyalarini ishlab chiqish, tabiiy til muhitida muloqot qilish va zamonaviy dunyo bilan hamnafas bo'lish imkonini beradi.

Demak, raqamli media vositalarini ta'lim jarayoniga integratsiya qilish — bu zamon talabi, til o'rgatishning yangi paradigmasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Krashen, S. D. (1985). The Input Hypothesis: Issues and Implications. London: Longman.
2. Harmer, J. (2015). The Practice of English Language Teaching. London: Pearson Education.
3. Brown, H. D. (2014). Principles of Language Learning and Teaching. New York: Pearson Education.
4. Crystal, D. (2012). English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press.
5. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
6. Oxford, R. (2016). Teaching and Researching Language Learning Strategies. Routledge.
7. BBC Learning English. (2024). www.bbc.co.uk/learningenglish
8. British Council LearnEnglish. (2024). www.britishcouncil.org/learnenglish